

РЕГУЛЮВАННЯ КРАУДФАНДИНГУ ЯК ОБ'ЄКТА КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

©2020 УГОЛЬКОВА О. З., ГОНЧАР С. Й.

УДК 330.322.14.025
JEL: G23; G24

Уголькова О. З., Гончар С. Й. Регулювання краудфандингу як об'єкта кредитно-інвестиційної політики держави

Метою статті є дослідження можливості врахування краудфандингу як фінансового інструменту при здійсненні кредитно-інвестиційної політики держави. Проаналізовано поняття, особливості та основні суб'єкти кредитно-інвестиційної політики держави. Крім цього, у роботі вивчено поняття «краудфандинг», його суб'єкти та особливості здійснення. Проаналізовано відмінності у здійсненні краудфандингової діяльності в розвинених країнах та у країнах, що розвиваються. Систематизовано рекомендації щодо провадження краудфандингової діяльності на основі досліджень стану краудфандингу у країнах, що розвиваються, серед яких: врахування особливостей і складностей процесу здійснення краудфандингу; вибір краудфандингової платформи; вибір типу кампанії та її тривалості; аналіз вартості розміщення проекту на краудфандинговій платформі, а також суми банківської комісії та комісії платіжних систем; постійне та якісне забезпечення контенту (відео, статті, активність у соціальних мережах, ведення блогу тощо) з метою збільшення кількості прихильників проекту; співпраця із представниками краудфандингової платформи, бізнес-інкубаторами, бізнес-акселераторами та наставниками (тьюторами); максимальне використання нефінансових переваг краудфандингу (збільшення довіри від населення та інвесторів, збільшення нових партнерських стосунків, збільшення продажів, зростання інвестиційної привабливості). З'ясовано вплив інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубаторів, бізнес-акселераторів тощо) на розвиток краудфандингу. Проаналізовано динаміку зовнішнього боргу України та його частку у структурі внутрішнього валового продукту. Розроблено та рекомендовано ряд дій, що мають взяти на себе органи державної та місцевої влади з метою здійснення державного управління у сфері краудфандингової діяльності. Зроблено висновок, що врахування краудфандингової діяльності при розробленні та провадженні кредитно-інвестиційної політики держави дає змогу суб'єктам банківського сектора та інвестиційним посередникам збільшити свої обсяги як кредитної, так і інвестиційної діяльності.

Ключові слова: краудфандинг, кредитно-інвестиційна політика, інноваційна інфраструктура, державне управління.

DOI:

Рис.: 2. Бібл.: 8.

Уголькова Олена Зіновіївна – кандидат економічних наук, асистент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: olenasidorska@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0290-9130>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/R-5006-2017>

Гончар Світлана Йосипівна – аспірантка кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: svitlana.y.honchar@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7420-962X>

УДК 330.322.14.025
JEL: G23; G24

Уголькова Е. З., Гончар С. И. Регулирование краудфандинга как объекта кредитно-инвестиционной политики государства

Целью статьи является исследование возможности учета краудфандинга как финансового инструмента при осуществлении кредитно-инвестиционной политики государства. Проанализированы понятие, особенности и основные субъекты кредитно-инвестиционной политики государства. Кроме этого, в работе изучалось понятие «краудфандинг», его субъекты и особенности осуществления. Проанализированы различия в осуществлении краудфандинговой деятельности в развитых и развивающихся странах, среди которых: учет особенностей и сложностей процесса осуществления краудфандинга; выбор краудфандинговой платформы; выбор типа кампании и её продолжительности; анализ стоимости размещения проекта на краудфандинговой платформе, а также суммы банковской комиссии и комиссий платежных систем; постоянное и качественное обеспечение контента (видео, статьи, активность в социальных сетях, ведение блога и т. д.) с целью увеличения количества сторонников проекта; сотрудничество с представителями краудфандинговой платформы, бизнес-инкубаторами, бизнес-акселераторами и наставниками; максимальное использование нефинансовых преимуществ краудфандинга (увеличение доверия от населения и инвесторов, увеличение новых партнерских отношений, увеличение продаж, рост инвестиционной привлекательности). Систематизированы рекомендации по осуществлению краудфандинга на основе исследований его состояния в развивающихся странах. Выявлено влияние инновационной инфраструктуры (бизнес-инкубаторов, бизнес-акселераторов и т. п.) на развитие краудфандинговой деятельности. Проанализирована динамика внешнего долга Украины и его доля в структуре внутреннего валового продукта. Разработан и рекомендован ряд действий, которые должны взять на себя органы государственной и местной власти для осуществления государственного управления в сфере краудфандинговой деятельности. Сделан вывод, что учет краудфандинговой деятельности при разработке и реализации кредитно-инвестиционной политики государства позволяет субъектам банковского сектора и инвестиционным посредникам увеличить свои объемы как кредитной, так и инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: краудфандинг, кредитно-инвестиционная политика, инновационная инфраструктура, государственное управление.

Рис.: 2. Библ.: 8.

Уголькова Елена Зиновьевна – кандидат экономических наук, ассистент кафедры менеджмента и международного предпринимательства, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: olenasidorska@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0290-9130>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/R-5006-2017>

Гончар Светлана Иосифовна – аспирантка кафедры менеджмента и международного предпринимательства, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: svitlana.y.honchar@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7420-962X>

Ugolkova O. Z., Honchar S. Yo. Regulation of Crowdfunding as an Object of the State Credit and Investment Policy

The article is aimed at studying the possibility of accounting for crowdfunding as a financial instrument in the implementation of the State's credit and investment policy. The concept, features and main subjects of the State's credit and investment policy are analyzed. Beyond that, the publication studies the concept of «crowdfunding», its subjects and features of implementation. Differences in crowdfunding activities in both developed and developing countries are analyzed, including: taking account of the specifics and complexities of crowdfunding; choosing a crowdfunding platform; choosing the type of campaign and its duration; analysis of the cost of placing the project on a crowdfunding platform, as well as the amount of the banking commission and commissions of payment systems; constant and high-quality content provision (video, articles, social media activity, blogging activity, etc.) in order to increase the number of project supporters; collaboration with representatives of the crowdfunding platform, business incubators, business accelerators and mentors; maximizing the use of non-financial benefits of crowdfunding (increasing trust from the public and investors, increasing new partnerships, increasing sales, increasing investment attractiveness). Crowdfunding recommendations based on studying its status in developing countries have been systematized. The impact of innovative infrastructure (business incubators, business accelerators, etc.) on the development of crowdfunding activities is identified. The dynamics of Ukrainian external debt and its share in the structure of the gross domestic product are analyzed. A number of actions is elaborated and recommended, which should be taken by the State and local authorities to carry out public administration in the sphere of crowdfunding activities. It is concluded that taking into account crowdfunding activities in the development and implementation of the State's credit and investment policy allows the banking sector and investment intermediaries to increase their volumes of both credit and investment activities.

Keywords: crowdfunding, credit and investment policy, innovative infrastructure, public administration.

Fig.: 2. **Bibl.:** 8.

Ugolkova Olena Z. – PhD (Economics), Assistant of the Department of Management and International Business, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: olenasidorska@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0290-9130>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/R-5006-2017>

Honchar Svitlana Yo. – Postgraduate Student of the Department of Management and International Business, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: svitlana.y.honchar@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7420-962X>

Сучасний стан розвитку як світової, так і вітчизняної економіки характеризується певними особливостями та проблемами. Однією із них є глибоке послаблення як кредитної, так і інвестиційної активності, що призводить до загрози суттєвого зменшення показників економічної діяльності держави. Для того, щоб збільшити обсяги кредитно-інвестиційної діяльності, потрібно здійснювати постійний пошук нових способів залучення вільних коштів і моніторинг новітніх інструментів та методів кредитно-інвестиційного процесу. Одним із таких актуальних інструментів може стати краудфандинг, який вже давно застосовується в розвинених державах світу.

Закордонний досвід застосування краудфандингу характеризується значними обсягами залучених коштів і надзвичайно швидким зростання кількості таких краудфандингових операцій. В Україні краудфандингова діяльність лише започатковується, а її державне регулювання взагалі відсутнє, тому потребує ґрунтовного дослідження стан українського краудфандингу та його регулювання з боку держави як одного із елементів кредитно-інвестиційної політики.

Дослідженням сутності, особливостей та інструментів кредитно-інвестиційної політики займалися такі науковці, як Циганов С. С. [1] та Авраменко О. О. [3]. Аналіз концептуальних засад регіональної кредитно-інвестиційної політики здійснювала у своїх працях Воробйова О. І. [2]. Науковець Баєва О. І. [4] охарактеризувала теоретичні засади формування та реалізації державної грошово-кредитної політики. Проте в роботах не було проаналізовано краудфан-

динг як один із фінансових інструментів, що може бути врахований при розробленні та провадженні грошово-кредитної політики збільшення обсягів.

Метою статті є дослідження можливості врахування краудфандингової діяльності як одного із об'єктів кредитно-інвестиційної політики держави.

Фінансово-кредитні установи в Україні характеризуються порівняно незначним досвідом у сфері провадження кредитних та інвестиційних операцій, проте з кожним роком обсяги такої діяльності в нашій державі зростають [1].

У кризовий період значна кількість банків зменшила розмір інвестицій у реальний сектор економіки та підвищила свої критерії для надання кредитів фізичним та юридичним особам.

З метою покращення кредитно-інвестиційного клімату в державі доцільно постійно вдосконалювати її кредитно-інвестиційну політику.

Кредитно-інвестиційною політикою держави є комплекс стратегічних і тактичних заходів, спрямованих на регулювання діяльності банків, інвестиційних фондів та інших фінансово-кредитних і інвестиційних посередників задля забезпечення стабільності національної грошової одиниці та стимулювання економічного розвитку [2].

За Баєвою О. І. [4], суб'єктами грошово-кредитної та інвестиційної політики України є центральний (Національний) банк, Міністерство фінансів, Міністерство економіки, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія,

що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, уряд України, Верховна Рада, система комерційних банків, казначейство, агентство зі страхування внесків та ін.

Науковець Авраменко О. О. [3] зазначає, що така політика може здійснюватися завдяки застосуванню низки інструментів, що мають потенціал забезпечити стаке економічне зростання країни, збільшення кількості нових і розвиток діяльності існуючих підприємств, зростання рівня саморегуляції економіки та її здатності попереджати і вирішувати проблеми, що можуть виникнути під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників.

На сьогодні в Україні існує тенденція залучення фінансових ресурсів на зовнішніх ринках через їх нестачу на внутрішньому. Часто позичальниками є не лише суб'єкти господарювання, а й держава.

В Україні є тенденція до щорічного зростання зовнішнього боргу. До початку 2014 р. його обсяг був меншим, ніж 500 000 млн грн, проте з III кварталу цього ж року його розмір збільшився на 100%, як наслідок – розмір державного боргу складав 1 200 000 млн грн, і вже в наступному році його обсяг збільшився до 15 900 000 млн грн. На кінець 2018 р. розмір загального боргу України став більше 2 000 000 млн грн [6].

Варто звернути увагу на те, що в щорічному зростанні загального боргу нашої держави ключову роль відіграє зростання її зовнішнього боргу.

У першому півріччі 2018 р. було помітним суттєве зменшення обсягу державного боргу, за перші п'ять місяців його сума зменшилась на 7%, що у гривневому еквіваленті становить 148 658 млн грн (рис. 1) [6].

Для нашої країни рекордним був 2014 р., оскільки саме в цьому році обсяг державного боргу збільшився майже удвічі та дорівнював 1 100 564 млн грн, натомість у 2013 р. його розмір склав 584 114 млн грн (рис. 2).

Питома частка сукупного державного боргу у структурі внутрішнього валового продукту також збільшується: так, у 2010 р. ця частка дорівнювала майже 40%, а рекордного свого значення вона досягла у 2016 р. зі значенням 80,97% внутрішнього валового продукту. Станом на кінець 2018 р. питома вага сукупного державного боргу складала 60,94% від розміру ВВП [6; 7]. Зовнішній борг номінується в іноземній валюті та, як наслідок, така ситуація зумовлює виплати фінансових ресурсів закордон і зменшення інвестиційної привабливості українського бізнесу для іноземних інвесторів.

Важливу роль для покращення економічних показників держави має зіграти краудфандинг, що є одним із елементів, який не враховуються вітчизняними науковцями та практиками при розробленні кредитно-інвестиційної політики.

Управління та обслуговування такої інноваційної діяльності дає змогу банківським установам збільшити свої обсяги як кредитної, так і інвестиційної діяльності.

Краудфандинг полягає в акумулюванні фінансових ресурсів фізичними та юридичними особами від значної кількості донорів для реалізації комерційних та некомерційних проектів [5; 7]. Фінансово-кредитні установи можуть відігравати значну роль під час реалізації краудфандингових проектів.

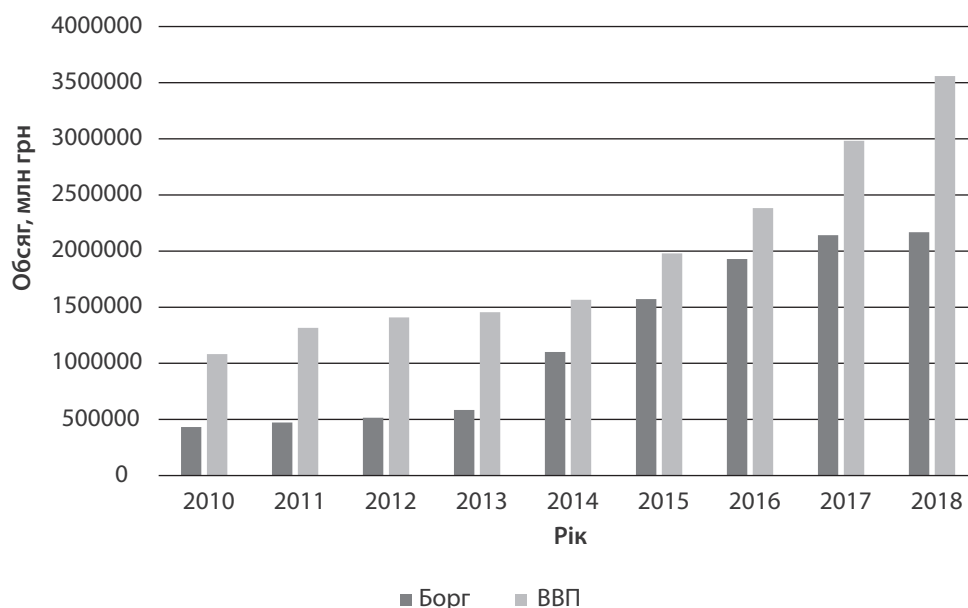

Рис. 1. Динаміка сукупного державного боргу та ВВП України, 2010–2018 рр.

Джерело: складено за даними [5; 6].

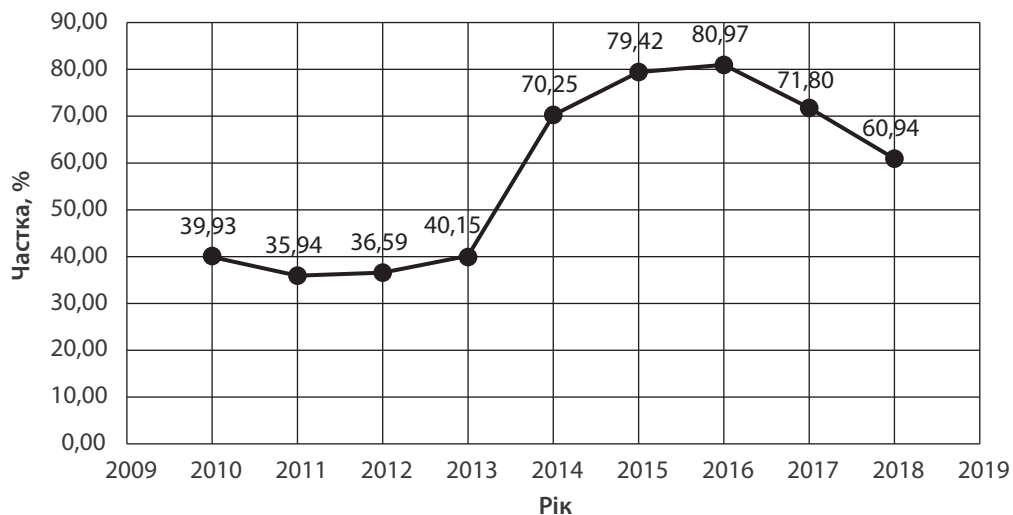

Рис. 2. Динаміка питомої частки сукупного державного боргу у структурі ВВП України, 2010–2018 рр.

Джерело: складено за даними [5; 6].

Варто зазначити, що в розвинених державах значний грошовий обіг на ринках капіталів зумовлює зростання кількості нових суб'єктів господарювання, а також забезпечує підтримку тих підприємств, що сприяють диверсифікації економіки та створенню робочих місць.

Підприємства на ранніх стадіях свого розвитку потребують підтримку з боку держави, адже вони є дещо обмеженими в забезпеченні достатнього обсягу фінансування, а процес одержання кредитів залишається складним. Особливо актуальною така ситуація є в економіці країн, що розвиваються.

Слід враховувати досвід краудфандингової діяльності не лише розвинених країн, а й країн, що розвиваються, з метою адаптування такого досвіду до вітчизняних умов. У суспільствах, де електронна торгівля використовується недостатньо, платіжні системи є слабкими та ненадійними, і навіть термін «краудфандинг» не є широко відомим, виникає ряд проблем, що зупиняють розвиток інноваційних фінансових інструментів. Незважаючи на ці виклики та проблемні аспекти, багато підприємців з держав, що розвиваються, одержують необхідне фінансове забезпечення за допомогою різних онлайн-платформ, тестування нових методів фінансування та адаптації моделей до ринків, що розвиваються [5].

Група Світового банку провела дослідження «Краудфандинг на ринках, що розвиваються: уроки починаючих країн Східної Африки» [8], оскільки для більшості країн приклад країн Північної Америки чи Західної Європи не можуть бути аплікованими. Для України важливими є такі аспекти вищезгаданого звіту:

1) *Процес здійснення краудфандингу зазвичай характеризується більшою складністю, ніж попередньо очікується підприємцями.* Так, звісно, краудфандинг вважається дійсно швидким методом фінансування, адже середня тривалість такої кампанії складає

від 1 до 4 місяців. Також процедура реєстрації такої кампанії на спеціалізованій краудфандинговій платформі є швидкою та максимально звільненою від бюрократії. Проте часто автори проектів забувають те, що перед розміщенням проекту є чималий період підготовки ідеї, бізнес-стратегії, необхідного інформаційного забезпечення тощо, а підприємці мають створити успішну команду та докласти значних зусиль для вдалого акумулювання необхідної суми коштів.

Для того, щоб краудфандингова кампанія стала успішною та досягла своєї фінансової цілі, автори проекту повинні вкласти значну кількість часу, людських ресурсів та коштів. Автори проектів потребують аналізу успіхів та невдач інших існуючих краудфандингових кампаній, що характеризуються аналогічним сектором діяльності чи географічною локалізацією, аби мати уявлення про те, чого чекати, та дослідити інші альтернативні варіанти з акумулювання фінансових ресурсів з інших можливих джерел капіталу.

2) *Складний вибір краудфандингової платформи.* Автори проектів мають реалістично оцінювати, скільки капіталу можна вирощувати з платформ, що наповнюють гроші, які обслуговують свої географічні регіони. Краудлендингові та краудінвестингові платформи, які, зазвичай, уможливають зростання обсягів фінансування, часто недоступні на багатьох ринках, що розвиваються. Якщо стартапер вважає найефективнішим певний інструмент (борговий або пайовий), і цей інструмент недоступний у своїй країні чи регіоні, то він повинен розглянути альтернативні джерела фінансування [5].

3) *Вартість розміщення проекту на краудфандинговій платформі.* Успішні міжнародні краудфандингові платформи часто встановлюють певні ліміти в контексті того, хто може розміщувати краудфандингові кампанії на них. Інколи проблемою стає те, що платформа використовує такі платіжні системи, що не використовуються в країнах, що розвиваються.

У таких випадках не міжнародні, а національні чи навіть місцеві платформи є більш адаптованими для проектів з метою пошуку фінансування в державах, що розвиваються. Проте вони мають значний недолік, а саме: вони не можуть забезпечити таку ж видимість, як відома міжнародна платформа, та зазвичай характеризуються набагато меншою кількістю потенційних учасників. Як наслідок, автори проекту очікують на менші суми збору фінансових ресурсів.

Проте існує й інша можлива ситуація. До прикладу варто взяти історію успіху заснованого у 2014 р. танзанійського стартапу «Nikweli», що забезпечує розміщення вакансій роботодавцями та резюме шукачів роботи. Його засновниця володіє подвійним громадянством Канади, і з метою збільшення суми акумульованих коштів вона розмістила проект на одній із провідних міжнародних краудфандингових платформ Kickstarter (США). З метою більшого охоплення потенційних донорів інформація щодо проекту була оприлюднена в соціальних мережах. Як наслідок, про кампанію дізналася чимала кількість танзанійців, що бажали підтримати проект, проте їхні кредитні картки не відповідали вимогам платіжної системи, що використовується Kickstarter. У результаті засновниця зареєструвала проект і на місцевих краудфандингових платформах. Саме тому не варто недооцінювати роль вітчизняного ринку, адже саме на ньому зазвичай є люди, які готові підтримати потенційно успішний проект у своєму регіоні чи країні.

4) *Якісний контент та інформаційне забезпечення, постійне зростання мережі прихильників проекту.* Автор проекту повинні бути готовими до того, що для успіху проекту потрібно вкласти значну кількість часу на створення контактної бази, яка принесе капітал і підтримає просування кампанії. Крім того, підприємці, які можуть попередньо залучати кошти зі своїх існуючих мереж до того, як запуститься краудфандингова кампанія, мають більше шансів досягти цілей збору коштів. Прикладом важливості якісної особистої мережі контактів є стартап "Shake Your Power", що виготовляє портативні генератори, які використовують кінетичну енергію для відтворення та перетворюють її в електрику для освітлення. Автор проекту стверджують, що із майже тисячі донорів 160 із них вони знають особисто. Цей стартап зумів акумулювати понад 80 000 доларів США та суттєво перевищив свою початкову фінансову мету в 50 000 доларів США. Цікавим є той факт, що, незважаючи на активний розголос щодо проекту в ЗМІ, понад 50% фінансових ресурсів надходили безпосередньо від людей із соціальних мереж (Facebook, Twitter та Google) [5; 7].

5) *Підприємцям варто використовувати певні додаткові ресурси, а також послуги компаній та організацій з метою зростання ймовірності настання успіху.* Одними з тих, хто надає першу допомогу в акумулюванні фінансових ресурсів і значну інформаційну підтримку, є бізнес-інкубатори та наставники

(тьютори). Варто зазначити, що наявність фінансової підтримки від бізнес-інкубаторів, акселераторів чи інвесторів є індикатором життєздатності проектів і, відповідно, демонструє привабливість для місцевих донорів підтримати проект власними фінансовими ресурсами за допомогою краудфандингових платформ і соціальних мереж.

6) *Такий інструмент, як краудфандинг, володіє також і нефінансовими перевагами.* На прикладі застосування краудфандингу в африканських країнах стає очевидним, що ті підприємства, які застосовують краудфандинг, одержують більше довіри від населення й інвесторів, а також ринок стає поінформованим про існування даного підприємства. У результаті виникають нові партнерські стосунки, збільшуються продажі та інвестиційна привабливість. Інколи навіть невдача проекту в зборі коштів за допомогою краудфандингу дає позитивні наслідки: такий стартап отримує змогу стати відомим серед венчурних фондів, бізнес-ангелів та інших інвесторів. Варто зазначити, що позитивним аспектом також є те, що за допомогою комунікації зі всіма потенційними та реальними донорами проекту його автори одержують низку ідей щодо вдосконалення своєї підприємницької моделі та поліпшення пропонованого продукту.

Таким чином, на нашу думку, краудфандингова діяльність повинна стати одним із об'єктів регулювання кредитно-інвестиційної політики України. Керівною підсистемою, тобто суб'єктом державного регулювання краудфандингової діяльності кредитно-інвестиційної політики, має виступати держава, яка за допомогою центральних і місцевих органів влади забезпечує прямий управлінський вплив. А керованою підсистемою є краудфандингова діяльність, відповідні платформи (майданчики), співпраця між авторами таких проектів (реципієнтами) та фізичними чи юридичними особами, що їх підтримують. Усе це вважається об'єктом державного регулювання кредитно-інвестиційної політики держави [5].

Державне управління у сфері краудфандингової діяльності полягає у сприянні та створенні умов для розвитку краудфандингу, а саме: систематичному забезпеченні умов для започаткування та постійного вдосконалення краудфандингових платформ; посиленні їх співпраці із іноземними платформами; здійсненні ряду заходів щодо легалізації одержаних від краудфандингової діяльності доходів (як для авторів проекту, так і для засновників краудфандингової платформи), та, найголовніше, – у популяризації цього фінансового інструменту серед населення та в законодавчому прирівнюванні його до інших способів акумулювання капіталу.

ВИСНОВКИ

Дослідження поняття «краудфандинг» і складових інноваційної інфраструктури показало, що їх

розвиток є необхідним для постійного створення та ефективного функціонування нових підприємств і підприємців. Як наслідок, зроблено висновок, що кредитно-інвестиційна політика держави повинна брати до уваги такий механізм акумулювання фінансових ресурсів, як краудфандинг, адже законодавче регулювання такої діяльності та врахування її особливостей при створенні кредитно-інвестиційної політики дозволять не лише додати до існуючих нове джерело капіталу для підприємств, а й забезпечить банківський сектор та інвестиційних посередників новими видами операцій, що позитивно вплине на показники їхньої діяльності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Циганов С. С. Особливості кредитно-інвестиційної політики банків в умовах нестабільності фінансових ринків. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 99. Ч. II. С. 213–220. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/1613/1527>
2. Воробйова О. І. Концептуальні засади регіональної кредитно-інвестиційної політики банків України. *Світ фінансів*. 2010. Вип. 3. С. 49–59. URL: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/view/446/454>
3. Авраменко О. О. Сучасні інструменти грошово-кредитної політики та їх роль у забезпеченні економічної безпеки держави. *Наукові праці НДФІ*. 2014. № 3. С. 104–110.
4. Баєва О. І. Теоретичні засади формування та реалізації державної грошово-кредитної політики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 7–10.
5. Уголькова О. З. Оцінювання та державне регулювання систем краудфандингу в національній економіці : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 227 с.
6. База даних Міністерства фінансів. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>
7. Kuzmin O., Skybinskyi O., Ugolokova O. Crowdfunding: Essence, Value and Typology. *Маркетинг и менеджмент инноваций*. 2016. № 2. С. 170–180. URL: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2016_2_170_180.pdf
8. Crowdfunding's Potential for the Developing World, 2013 / The World Bank. Finance and Private Sector Development Department. URL: https://www.infodev.org/infodev-files/wb_crowdfundingreport-v12.pdf

REFERENCES

- Avramenko, O. O. "Suchasni instrumenty hroshovo-kredytnoi polityky ta yikh rol u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky derzhavy" [Modern Monetary Policy Instruments and Their Role in Ensuring the Economic Security of the State]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 3 (2014): 104-110.
- "Baza danykh Ministerstva finansiv" [Ministry of Finance Database]. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>
- Baieva, O. I. "Teoretychni zasady formuvannia ta realizatsii derzhavnoi hroshovo-kredytnoi polityky" [The Theoretical Basis of Formation and Implementation of State Monetary Policy]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, vol. 1, no. 26 (2019): 7-10.
- "Crowdfunding's Potential for the Developing World, 2013". The World Bank. Finance and Private Sector Development Department. https://www.infodev.org/infodev-files/wb_crowdfundingreport-v12.pdf
- Kuzmin, O., Skybinskyi, O., and Ugolokova, O. "Crowdfunding: Essence, Value and Typology". *Marketing i menedzhment innovatsiy*. 2016. http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2016_2_170_180.pdf
- Tsyhanov, S. S. "Osoblyvosti kredytno-investytsiinoi polityky bankiv v umovakh nestabilnosti finansovykh rynkiv" [Features of Banks' Credit and Investment Policy in the Conditions of Financial Market Instability]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*. 2011. <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/1613/1527>
- Uholkova, O. Z. "Otsiniuvannia ta derzhavne rehuliuвання system kraudfandynhu v natsionalnii ekonomitsi" [Assessment and Regulation of Crowdfunding Systems in the National Economy]: *dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03*, 2019.
- Vorobiova, O. I. "Kontseptualni zasady rehionalnoi kredytno-investytsiinoi polityky bankiv Ukrainy" [Conceptual Approaches of Regional Credit-Investment Policy of Banks of Ukraine]. *Svit finansiv*. 2010. <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/view/446/454>